

Елітарна і масова культури

Презентацію виконали
учениці 9-А класу
Власова Віола
Кукса Саша

Мета: Засвоїти поняття про елітарну і масову культуру

Елітарність і масовість. Відносне розшарування культури на «культуру усіх» і «культуру обраних» існувало завжди. Навіть в первісні часи шамани й жерці складали культурну еліту, володіючи особливими пізнаннями, які виходили за межі загальноплемінної культури. З появою писемності виникло розрізнення між елітарною культурою «грамотних» людей і фольклорною (народною, етнічною культурою). В ХХ столітті це розрізнення отримало форму елітарної й масової культури.

Елітарна культура

Елітарна культура, зорієнтована на думку її творців, на сприйняття елітою як кращої частини суспільства, яка має особливу сприйнятливість: форма культури, що включає образотворчі види мистецтва, літературу, музику і призначена для вищих прошарків суспільства. Об'єм інформації, що міститься у сучасних наукових виданнях, надзвичайно важкий зміст сучасного мистецтва малозрозумілі, важкі для сприйняття і вимагають для свого розуміння певних розумових зусиль і відповідного рівня знань.

Масова культура

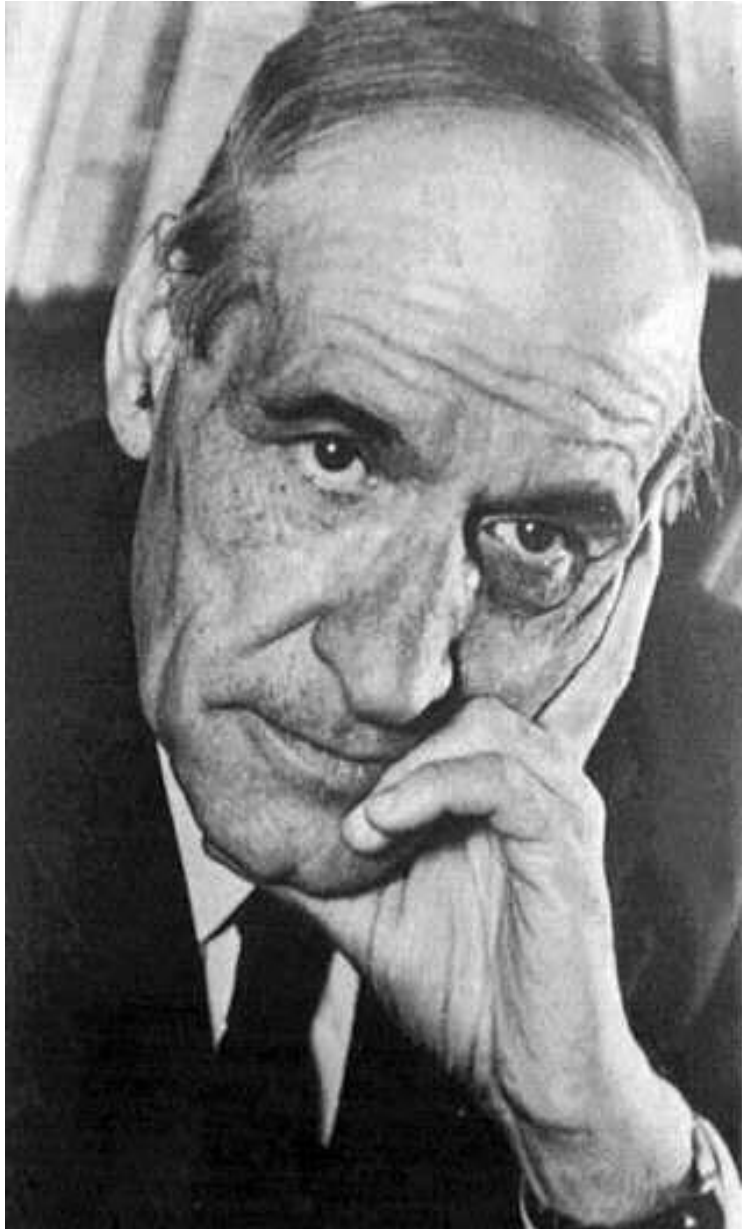

Для масової культури характерним є загальнодоступність, легкість сприйняття, спрощеність, розважальність. Її світ багатолікий: пригодницька і детективна література, любовна лірика, кінематографія з бійками, вампірами, вбивцями, еротикою, поп-музика рок, реп, реггі, популярні очерки про наукові, навколонукові і псевдонаукові справи, зразки техніки, магазини, сенсаційні новини, реклама, спорт, містика... Масова культура не вимагає від людини ні знань, ні роздумів — навпаки, під її впливом вона деградує, бо її знання спираються на безпосередні емоційні реакції. Тому не дивно, що вона звертається до древніх міфів з їх іраціонально-емоційним настроєм і створення нових міфів, що сприймаються також безпосередньо — «не розумом, а серцем» (чаклунство, астрологія, гадання, віра в чудеса, расистські, націонал-соціалістичні, більшовистські утопії).

- **Елітарна культура** виступає як пошук і твердження особистісного начала. Вона складна, серйозна, вишукана, має новаторський характер. Її продукція розрахована на витончену й інтелектуальну еліту суспільства, спроможну зрозуміти й оцінити майстерність, віртуозність новаторського пошуку її творців.

- Виникненню **масової культури** сприяв розвиток засобів масової комунікації – газет, популярних часописів, радіо, грамзапису, кінематографу, телебачення, магнітної і відеомагнітного запису. Завдяки цим засобам на ринок хлинули численні бойовики, "мільні опери" і бестселери.

Названі процеси оцінюються неоднозначно. З одного боку, вони призвели до демократизації культури, відкривши до неї доступ широкої аудиторії. З іншого боку, комерціалізація засобів масової інформації обумовила використання ряду прийомів, що знижують її творчий потенціал, що опошлюють високу культуру.

Своє розуміння елітарної та масової культури запропонував іспанський філософ, теоретик культури Хосе Ортега-і-Гассет. У ряді праць ("Дегуманізація мистецтва", 1925; "Повстання мас", 1930 та ін.) він обґрунтовує протиставлення духовної еліти, яка творить культуру, і мас, які несвідомо засвоюють стандартні поняття та уявлення. Поняття маси Ортега-і-Гассет трактує як натовп, який у кількісному й візуальному відношеннях є множиною безликих людей. Людина маси - це середня людина, яка не відрізняється від інших і повторює загальний тип. Таким чином, зауважує філософ, суто кількісне визначення переходить у якісне. Еліта ж, за Ортега-і-Гассетом, це не родова аристократія і навіть не привілейована частина суспільства, а ті люди, які виділяються з маси, покликані бути в меншості й боротися з більшістю (масою) задля прогресу суспільства і культури в цілому.

ВИСНОВОК:

Загалом, між елітарною та масовою літературою досить складно провести чіткі межі.

Сьогодні елітарна література не протистоїть масовій, а радше конкурує з нею, тож кількісна перевага однієї не означає знецінення іншої. Останнім часом у літературознавчих дослідженнях дедалі частіше висловлюється думка, про неможливість і неактуальність

поділу літератури на елітарну та масову. На нашу думку, така позиція видається досить

декларативною, тому потребує ґрунтовного всебічного вивчення. Тож проблема вироблення та удосконалення критеріїв розмежування елітарної та масової літератури залишається актуальною та

перспективною для подальших досліджень.